

ODPRTO PISMO

Za novo pojmovanje športa

Šport, kot antagonistična dejavnost negativnih vplivov sodobnega načina življenja, ima v različnih okoljih in družbenih ureditvah različen položaj. Ta je v veliki meri odvisen od »šprotnosti« nekega ljudstva, kolikor se zaveda pomembnosti te prvine življenja. Zaradi tega mu namenja različne položaje. Družba, ki je na višji stopnji razvoja, pa tudi pri tistih, ki si tega vzpona želijo, na šport gledajo bolj kompleksno. Iz tega izhaja tudi funkcija športa.

Ponekod vlagajo ogromna sredstva v različne tekmovalne selekcije, da svetu posredno predstavijo svoj družbenoekonomski sistem. Prav te države pa imajo na svojih tleh kopico nerešenih družbenih in ekonomskih vprašanj. Tu je šport privilegij najboljših izbrancev. Država se športnikom za njihove uspehe na mednarodnem prizorišču bogato oddolži. Vzroki za takšen položaj športa kot sredstvo afirmacij države, so različni. To je lahko dolga kolonialna podrejenost države, ki se po osamosvojitvi želi predstaviti svetu ali pa po načelih malo kruha veliko iger želi sebi in svetu dokazati uspešnost politike, ki jo vodi.

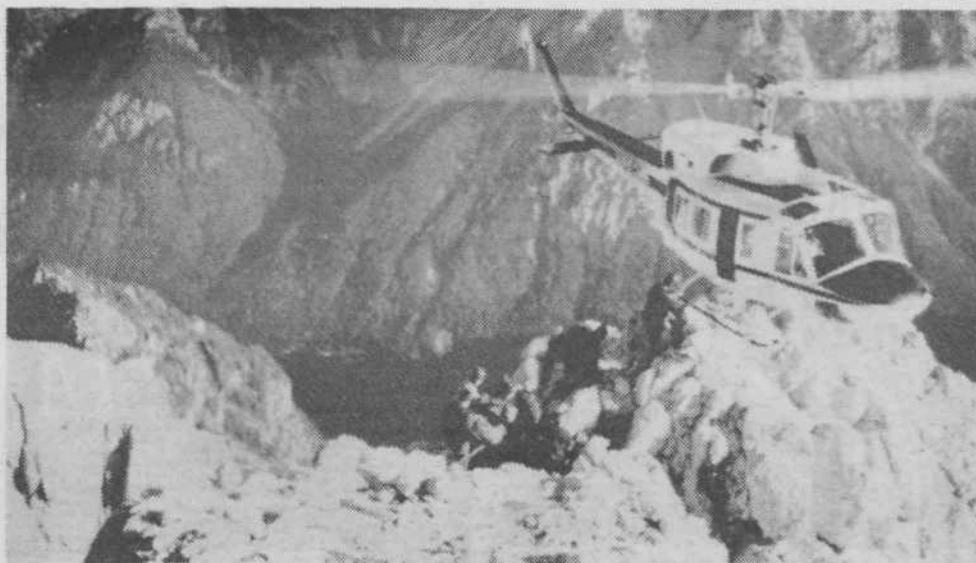
V razvitejših družbah, v državah izobraženih delavcev, intelektualcev, tam, kjer je merilo za razvitost in uspešnost predvsem blagostanje ljudi, pa velja drugačno gledanje na šport. Tu gledajo na šport kot na kompleksen družben pojav. Za mesto, ki ga namenjajo, upoštevajo izsledke medicine, psihologije, sociologije in ostalih vej znanosti. Zaradi tega so tudi pojavne oblike športa drugačne. Nacionalne selekcije so posledica hierarhije športa. Država vlaga

predvsem v ustvarjanje pogojev za športno udejstvovanje čim širšega kroga mladine, delavcev, intelektualcev... Vrhunske ekipe, ki se predstavljajo na domači in mednarodni sceni so ustvarjene predvsem po zaslugi ekonomsko uspešnih sponzorjev.

Kaj pa pri nas? Oblast namenja za šport, pa tudi za ostale družbene dejavnosti, torej svoje lastne, čedalje manj sredstev. Kaj je temu vzrok, je težko reči. Odgovor, da primanjkuje denarja, ni zadovoljiv. Vlaganja v šport po »kriterijih«, ki jih poznamo v razvitih družbah, je naložba, ki se bogato obrestuje. Toda pri njih upoštevajo izsledke, da je športno vzgojen delavec manj časa odsoten z dela zaradi bolezni, da mladi, ki se ukvarjajo s športom, nimajo skoraj nobenih zdravstvenih zadržkov pri izbiri poklica. Še in še bi se dalo naštevati poučne primere. Tudi tega, da so mladostniki in mlajši ljudje rizična skupina z vidika delinkvence. Ravno zaradi teh dejstev oblast ponuja alternativne in v končni fazi tudi cenejše dejavnosti, med njimi tudi šport.

Sploštevani bralec oziroma bralka: sprašujeta se, zakaj to pišem? Napisano je pač vsakemu jasno. Nekaterim že dolgo časa, drugi pa so se tega zavedli ob zadnjih volitvah, ko so jih v to prepričevala stranke in si s tem pridobile tudi njihov glas. Da pa so obljube ostale neizpolnjene, se kaže v zelo zmanjšanjem proračunu za šport, so opozorili delegati na letni skupščini Zveze športnih organizacij Grosuplje.

Predsednik ZŠO Grosuplje
BOŽO STARAŠINIČ

Helikopter Gorske reševalne službe nad dolino Vrat v triglavskem pogorju v reševalni akciji, v kateri so sodelovali tudi grosupeljski alpinisti. (Foto: J. Z.)

rekreacije obsega tudi organizacijo občinskih TRIM tekmovalnj, kjer krijemo stroške najemnine objekta, sodniške stroške in stroške organizacije prvenstva.

Šport mladih ali »Tekmovalni šport« obsega priprave in športna tekmovanja ekip in posameznikov, ki nimajo objektivnih možnosti za vključitev v program vrhunskega športa in ki jih program športne rekreacije ne zadovoljuje, so pa pomemben dejavnik razvoja športa, zlasti v športno manj razvitih krajih. Načeloma se tekmovalna vrše največ črno ravni republike, izjemoma do zvezne ravni. Na njih pa nastopajo športniki, ki se niso uvrstili v kategorijo vrhunskih športnikov, pa tudi mlajši športniki, ki imajo še možnost uvrstiti se med vrhunske.

V občini deluje 21 tekmovalnih skupin v 7 športnih vrsteh. Tekmovalnim skupinam bomo krili po pravilniku ZŠO stroške najemnine športnih površin, stroške strokovnega dela in prevozne stroške na tekmovaljanje.

Investicije in investicijsko vzdrževanje

Program investicij predvideva izgradnjo športnih objektov in površin tam, kjer jih še nimajo. Predsedstvo bo na osnovi razpisa določilo prioriteto investicij glede na analizo stanja športnih površin občine Grosuplje. Pri vseh investicijah, ki jih sofinancira ZŠO, mora biti delež investitorja vsaj 50%. Žal pa ZŠO ne more financirati izgradnje večjih pokritih športnih površin v občini.

Sredstva namenjena za investicijsko vzdrževanje so namenjena za tekoče vzdrževanje objektov in športnih površin. Ta sredstva ZŠO deli na osnovi investicijskih planov društev in klubov.

GROSUPELJSKI ALPINISTI

Nepredvideni odgodki pod Visokim Rokavom

Samotni vrh Visoki Rokav je odmaknjen od romarskih poti in obdarjen s posebno, drugačno lepoto Martuljkove skupine. Nanj se namenimo v lepem dnevu, ki že spodaj v gozdu nad Poldovim rovtom na vso moč priganja, medtem ko s svetilkami stikamo za malo obljudeno stezo.

Nad značilnim skalnim zobom »Malim Matterhornom« pokuka izza roba pločevinasta okroglina bivaka II. Že tu na začetku poti me obhaja slabost, izgubljam ravnotežje in usta imam suha kot cestni prah. Začuda nisem žejen, a končno le ugotovim, da bo to izsušitev, dehidracija organizma. Iz nahrbtnika izvlečem litrsko čutaro čaja, svojo celodnevno zalogo tekočine in jo izpraznim skoraj na »ex«. Očitno pomaga in veselje do hoje se mi znova povrne.

Melišče pod vrhom Visokega Rokava je na debelo zasuto z gruščem. Vsakemu koraku navzgor sledi dobroga pol koraka drsenja, kar je prava vaja potrpežljivosti. Pred vhomom v temačno grlo navežemo de-reze, brez katerih se še sredi poletja ne da splezati po strmem zaledenem ozebniku. Nepričakovano prostrano je sedlo na vrhu kuloarja.

Navezani naskočimo vršno piramido iz čvrste in zanesljive, raskave skale. Lepo plezanje nam greni kamenje, ki ga proži vrh iz zagruščeni polic in nam frči nad glavami. Sredi dneva smo na vrhu. Prepozno, čeprav je skušnjava, da bi se podali v divje razžagani greben proti Škratlci, velika. Sestopoma poparjeni, dokler nas ne zaposli skala.

Ravno pripravljamo vrvi za spust (»abzajl«) s sedla, ko zaslišimo obupano vpitje. Zgodila se je nesreča, ni dvoma. Hiti počasi, si dopovedujem med drugim spustom do samega dna Kotličev. Spet ta presneti grušč, kot v mastnem blatu ali v zoprnih sanjah, ko hitiš brez uspeha. Med hojo in plezanjem se France pravi dokoplje do police, kake pol ure pod vrhom. Ihtavo vihti cepin, da bi pripravil ležišče za ponesrečeno, ki jo naslednji hip ugledava za njim, bledo in odsotno; vendar živi in diha. Občutim, da ji moram pomagati. Odnesemo jo na sonce, obložimo s puhovkami in zavijemo v bivak vrečo. Kljub temu toži, da jo mrazi, kar je posledica hudega šoka. Njen mož in zdravnik – slučajni planinec, pove, da je omahnila s poti. Trenutek slabosti ali kaj... Vsakomur se lahko zgodi, se spomnim na moje današnje jutro.

Iz gluhe tišine drobno zabrani, glas upajoče narašča, dokler ne zahrumi tik nad nami, kjer izskoči reševalna ekipa z zdravnikom. Še enkrat zaokroži helikopter nad dolino Vrat in se vrne. Z vajenimi kretinami potisnejo fantje ponesrečenko na zračni vreči v lebdeči utrup in odletijo proti jeseniški bolnici. V tretje pilot spretno pobere preostale reševalce, moža in zdravnika. Šele zdaj, ko smo sami trije, se zavemo, da smo hoteli na vrh Škratlce, vendar to sedaj ni pomembno. Zvečer pridemo do koč in se srečamo z vsemi, ki so bili na gori. Dogodkom navkljub nas prevzema veselje, ker ni prišlo do najhujšega. JANEZ ZRNEC

PROGRAM ŠPORTA V OBČINI

Predvsem skrb za mlade

Predsedstvo Zveze športnih organizacij iz Grosuplje je pripravilo »Program športa v občini Grosuplje za leto 1991«, ki ga tu objavljamo v bistvenem delu.

Šolski šport

S programom šolskega športa se pri šoloobvezni mladini skuša doseči, da se mladina nauči temeljnih športnih znanj in si pridobi sposobnosti za ukvarjanje s športom v nadaljnjem življenju. Učinkovita športna vzgoja v tem obdobju je izrednega pomena za skladen telesni razvoj mladine, ohranjanje in izboljšanje zdravja, razvijanje motoričnih in funkcionalnih sposobnosti, pomembno pa lahko prispeva k preprečevanju deviantnih pojavov in stanj.

Program šolskega športa v občini Grosuplje obsega:

- Letno šolo v naravi (ZŠO financira 5 ur strokovnega dela na dan in pension strokovnega delavca). Letne šole v naravi se udeležujo skoraj vsi učenci občine. Glavna naloga letne šole v naravi je odpravljanje plavalne nepismenosti;

- Program občinskih tekmovalnj; Aktiv učiteljev športne vzgoje je pripravil strokovni program občinskih tekmovalnj upoštevajoč glavne naloge šolskega športa. Ta program je proti drugim občinam zelo skromen, saj obsega samo 3 športne panoge (atletiko, kros, odbojko). Pri tem programu financiramo prevoze, sodniške stroške, malico in stroške organizacije občinskih prvenstev;

- Program republiških prvenstev zajema udeležbo občinskih prvakov na področnih in republiških finalih. ZŠO krije stroške prevoza, prehrane in dnevnice za spremljevalce. Če je prvenstvo v naši občini, krijemo tudi stroške organizacije prvenstva;

- Program športne značke zajema vse predšolske in šoloobvezne otroke do vključno 4. razreda. ZŠO krije stroške športnih knjižic, diplom in značk;

- Program aktiva učiteljev športne vzgoje zajema organizacijo strokovnega seminarja. ZŠO krije stroške organizacije seminarja;
- Program krožkov na šoli za-

jema široko populacijo otrok, ki v okviru SSD vadijo v interesni športni panogi. Te krožke vodijo učitelji športne vzgoje in zunanji sodelavci, za katere pa velja, da morajo imeti ustrezno izobrazbo. ZŠO krije stroške plačila strokovnega kadra za cca 20 krožkov po 100 ur letno po sedanji ceni 100,00 din/uro.

Rekreacija in šport mladih

Nosilci posameznih programov si prizadevajo, da bi bilo redno dnevno aktivnih kar največ občanov v katerikoli športno rekreativni dejavnosti. Poseben poudarek bo dan nekaterim kategorijam prebivalstva: mlajšim, ženskam, upokojencem in gibalno prizadetim.

V občini bo delovalo okoli 80 različnih rekreativnih vadbenih skupin. V osnovi se vsaki vadbeni skupini prizna po pravilniku ZŠO stroške uporabe športnega objekta in plačilo strokovnega kadra. Program

ODBOJKA

Tekme so bile zelo napete

V marcu 1990 je TVD Partizan Grosuplje v sodelovanju z ZŠO Grosuplje organiziral spomladanski del občinskega prvenstva v odbojki za moške in ženske. Pri moških ekipah se je prijaviło 12 ekip, pri ženskah pa 6 ekip. Tekmovalje se je odvijalo po ligaškem sistemu. Pri moškem delu tekmovalja sta zaradi velikega števila prijavljenih ekip organizirani dve kakovostni ligi, upoštevajoč lanske rezultate. Tekme, ki so se odvijale v telovadnicah OŠ

Louis Adamič, so pokazale, da se je odbojka kot zelo primerna športno-rekreativna vrsta uspešno razvila v naši občini.

Tekme so bile zelo napete, saj se je pri dekletih kar 6 tekem končalo z podaljšano igro. Naslov spomladanskega prvaka pri ženskah je osvojila ekipa TVD Partizana Grosuplje I, ki pa bo imela v jesenskem delu prvenstva zelo težko delo pri osvojitvi naslova za leto 1991, saj so ekipe

zelo izenačene in odločajo že malenkosti.

Pri moških pa je naslov spomladanskega prvaka osvojila ekipa MUČITELJEV, za katero nastopajo učitelji športne vzgoje iz Grosuplje. Tudi v tej ligi so še možna presenečenja v jesenskem delu, saj ekipa Mučiteljev kakovostno ne odstopa od ostalih ekip, tako da v jesenskem delu lahko pričakujemo zanimive boje.

Lestvica po končanem spomladanskem delu:

ŽENSKE

1. TVD Partizan Grosuplje I	5	5	0	10	10:3
2. Šolski center Ivančna gor.	5	3	2	6	8:5
3. TVD Partizan Grosuplje II	5	3	2	6	7:6
4. Žabe	5	2	3	4	6:6
5. ŠD Ivančna gorica-Grča	5	2	3	4	5:6
6. VIZ Višnja gora	5	0	5	0	0:10

MOŠKI I LIGA

1. Mučitelji	5	5	0	10	10:0
2. Grča	5	4	1	8	8:2
3. TVD Partizan Grosuplje	5	3	2	6	6:5
4. Avtozaščita Gošnik	5	2	3	4	5:6
5. Grča veterani	5	1	4	2	3:9
6. Winners	5	0	5	0	1:10

Občinsko prvenstvo v krosu

V soboto, 13. aprila 1991 je bilo izvedeno pomladansko občinsko prvenstvo v krosu, ki se ga je udeležilo 420 tekmovalcev iz vseh osnovnih šol naše občine.

Aktiv učiteljev športne vzgoje OŠ Luis Adamič Grosuplje kot organizator tega tekmovanja je uspel pripraviti v okolici šole domiselno in primerno razgibano progo, ki je ustrezala nivoju tekmovaljanja, pa tudi vreme je šlo na roke organizatorju.

Najboljši v vsaki kategoriji so po končanem tekmovaljanju na razglasitvi rezultatov prejeli kolajne. Dobitniki kolajn so:

- FANTJE
LETNIK 1983: Skubic Boris, Sadar Rok, Miklavčič David.
LETNIK 1982: Perme Janko, Oven Leon, Jamnik Primož.
LETNIK 1981: Steklačič Gašper, Baranašič Klemen, Stepic Boštjan.
LETNIK 1980: Drole Luka, Petrič Marko, Malnič Sandi.

- LETNIK 1979: Kavšek Marjan, Kastelic Franci, Šmuc Marko.
LETNIK 1978: Habjan Tone, Gnidovec Tomo, Berneker Marko.
LETNIK 1977: Križman Sandi, Žveglja Leon, Miklič Stojan.
LETNIK 1976: Suštar Jože, Bašelj Robert, Verbič Robert.

- DEKLETA
LETNIK 1983: Mehle Špela, Kalšek Karmen, Hočevar Anita.
LETNIK 1982: Pezdirc Katja, Hriberski Petra, Rot Mateja.
LETNIK 1981: Bučar Helena, Rus Katja, Blatnik Anita.
LETNIK 1980: Vincek Katarina, Zavadnik Andreja, Mišmaš Petra.
LETNIK 1979: Gliha Urška, Kralj Vesna, Kastelic Petra.
LETNIK 1978: Zupančič Tina, Bandur Nataša, Štrlekar Barbara.
LETNIK 1978: Grden Darja, Poje Alenka, Potokar Darja.
LETNIK 1976: Suhi-Morvai Barbara, Struna Monika, Berneker Barbara.

ATLETIKA

Aktiv učiteljev športne vzgoje občine Grosuplje organizira v soboto, 11. maja 1991 s pričetkom ob 8.30 na stadionu Železničarja v Ljubljani občinsko prvenstvo v atletiki za 5-6 in 7-8 razred.

Tekmovalje bo ekipno in posamezno. Učenci in učence bodo nastopali v sledečih disciplinah:

- tek na 60 m
- tek na 300 m
- tek na 600 m
- tek na 1000 m
- skok v višino
- skok v daljino
- met krogle
- met žogice
- štafeta 4x100 m

Glede na to, da je občinsko prvenstvo v atletiki za pionirje in pionirke v občini Grosuplje najmasovnejše tekmovalje in ker je atletika še vedno kraljica športa, aktiv učiteljev športne vzgoje občine Grosuplje vabi vse starše nastopajočih, občane in ostale, da si ogledajo to zanimivo tekmovalje. Vstopnine ni.